A NAGYSZALONTAI

EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1903. ÉVI AUGUSZTUS HÓ 19-IK NAPJÁN

NAGYSZALONTÁN TARTOTT

KÖZGYŰLÉSÉNEK ÉS BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

NAGY IMRE,

EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

Kiadta: a nagyszalontai ev. ref. egyházmegye.

DEBRECZEN,
HOFFMANN ÉS KRONOVITZ KÖNYVNYOMDÁJA
1903.

A NAGYSZALONTAI
EV. REF. EGYHÁZMEGYE
1903. ÉVI AUGUSZTUS HÓ 19-IK NAPJÁN
NAGYSZALONTÁN TARTOTT
KÖZGYŰLÉSÉNEK ÉS BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK
JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:
NAGY IMRE,
EGYHÁZMEGYEI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

Kiadta: a nagyszalontai ev. ref. egyházmegye.

DEBRECZEN,
HOFFMANN ÉS KRONOVITZ KÖNYVNYOMDÁJA
1903.

A nagyszalontai ev. ref. egyházmegye

1903. augusztus hó 19-ik napján

Nagyszalontán tartott rendes közgyülésének

jegyzőkönyve.

Jelen voltak:

Széll Kálmán esperes és gróf *Tisza István* egyházmegyei gondnok elnöklete alatt:

I. *Tanácsbirák*:

Lelkészi részről:	*Világi részről*:
Balog Ambrus	Dr. Balogh Elek
Dr. Márk Ferencz	Benedek László
Nagy Imre	Hadházy Kálmán
Böszörményi Lajos	gróf Tisza Kálmán
Hajdu Elek.	Szikszay Lajos.

II. *Jegyzők*:

Nagy Imre és Csécsi Imre lelkészi, Hadházy Kálmán és Sütő Antal világi részről.

III. *Számvevőszéki tagok*:

Kovács Károly, Dr. Márk Ferencz, Borbély László, Bagdi János (egyházmegyei pénztárnok is), Fráter Emil.

IV. *Lelkészek*:

Bagdi János anti, Bódogh János bajji, Boros Gábor árpádi, Fogarassy Bálint ágyai, Kolumbán Áron kötegyáni, Kálmán Béla csermöi, Makai Elek fenesi, Nagy Endre sarkadkereszturi, Nagy

Lajos sonkolyosi, Nagy Dániel f.-tótii, Ónody Sándor mezögyáni, Szabó István geszti, Szathmáry István remetei, Unghváry Gyula tamásdai, Váczi Dezsö bélzerindi lelkész.

V. *Tanitói testület részéről:*

Kiss István.

VI. *Egyházak világi képviselői:*

Molnár József, Katona Sándor Nagyszalontáról, M. Juhász Gábor Sarkadról, Sz. Gaál Lajos Mezögyánból, Gál Sámuel Nagyzerindről.

Széll Kálmán esperes Istenhez intézett buzgó ima után, lelke egész melegével üdvözli gróf *Tisza István* egyházmegyei gondnokot; üdvözli az egyházmegye tanácsbiráit, jegyzöit, a megjelent lelkészeket, képviselöket, — általában a gyülés alkotó tagjait, s a gyülést megnyitja.

43. sz. A tanitó testület képviselője s az egyházak megjelent küldöttei beadják megbizó leveleiket.

Neveik felolvasása után a fent irt sorrendben igazoltatnak.

44. sz. Esperes jelenti, hogy Sipos Imre belényesi lelkész és egyházmegyei tanácsbiró, Dávid Gyula n.-harsányi lelkész betegség, Fábián László egyházmegyei tanácsbiró, Szabó József b.-sebesi lelkész, Nyeste István m.-homorogi lelkész elfoglaltság miatt nem jelenhettek meg a gyülésen.

Sajnos. tudomásul szolgál.

45. sz. Az esperes által kinyomatott s a gyülés tagjai közt kiosztott tárgysorozat

felolvasottnak tekintetvén, a tanácskozás sorrendjéül szolgál.

46. sz. Olvastatott az esperesnek következő jelentése a törvényszerü egyházlátogatásról:

»Nagytiszteletü egyházmegyei közgyülés.

A folyó évben teljesitett törvényszerü egyházlátogatásról a következőkben van szerencsém beterjeszteni jelentésemet:

Mivel az egyházkerületi közgyülés és az egyetemes konvent gyülése, s az ezeket megelőző bizottsági ülések, épen a törvényszerü egyházlátogatás szokásos idejére estek s nekem ezeken részt kellett vennem: e miatt személyesen csupán a nagyszalontai egyházban végeztem a törvényszerü egyházlátogatást;

a szakáli, körösszegapáti, berekböszörményi, mezősasi, komádii és magyarhomorogi egyházakban Nagy Imre egyházmegyei tanácsbiró ur Budai János berekböszörményi lelkésszel együttesen,

az anti, feketegyarmati, nagyzerindi, erdőhegyi, ágyai, vadászi, bélzerindi, tamásdai, bajji, erdögyaraki, árpádi és feketetóti egyházakban Balog Ambrus egyházmegyei tanácsbiró ur Bagdi János anti lelkésszel együttesen, — a kötegyáni egyházban pedig Böszörményi Lajos egyházmegyei tanácsbiró urral együtt

a kisperegi és szemlaki egyházakban Márk Ferencz egyházmegyei tanácsbiró Fábián László egyházmegyei tanácsbiró urral, — a szentleányfalvai, radna-lippai és gyoroki egyházakban Csécsi Imre aradi lelkésszel együttesen, — a német-peregi, pankotai, borossebesi és aradi egyházakban pedig személyesen

a tenkei, gyantai, belényesi, sonkolyosi, tárkányi, nyégerfalvai, remetei, fenesi egyházakban Böszörményi Lajos és Szikszay Lajos egyházmegyei tanácsbiró urak

a belényes-ujlaki egyházban Benedek László egyházmegyei tanácsbiró ur, —

a harsányi, ugrai, geszti, mezögyáni, zsadányi, okányi, sarkadi és sarkadkereszturi egyházakban Hajdú Elek egyházmegyei tanácsbiró ur Szabó István geszti lelkésszel együttesen végezték azt fölkérésem folytán.

A tisztelettel idezárt egyházlátogatási jegyzőkönyvek alapján a következő fontosabb s részben hatósági intézkedést igénylő ügyeket van szerencsém kiemelni:

Kitünő tanitók: Seres László, Borbély Imre, Szentessy Elek, nagy-szalontai fitanitók, — Török Gyula, Szabó Lajos, Kiss István nagy-szalontai leánytanitók; kitünő a Szabó Gyula és Bakk János közelebb elhunyt szalontai leánytanitók iskolája; — Varga Sándorné, Raffay Ilona b.-böszörményi leány, Szentandrássy Kálmán komádii leány, — Papp Imre, Kiss Gyula komádii fitanitók, — Kiss Mihály anti vegyes, Szücs Balázs árpádi fiu, Csató Gyula

kötegyáni fiu, Rovács János kötegyáni leánytanitók, — Lengyel József kisperegi leány, — Mikó Márton, Boros Mihály sarkadi fiu, Szentimrey Mártha, Nagy Lajos sarkadi leánytanitók, Szöke János okányi fiu, Kiss Gábor okányi leánytanitó, Harmathy Gusztáv ugrai fiu, Balogh József geszti fiu és Báthory István gyántépusztai vegyes iskolai tanitó.

A vallástanitást kitünö eredménynyel végezték: az aradi fögymnasiumban és föreál iskolában Csécsi Imre aradi lelkész, a remetei állami elemi iskolában Szathmári István, — a sonkolyosi állami elemi iskolában Nagy Lajos lelkészek, jeles eredménynyel végezték: a nagy-szalontai községi gymnasiumban és az önálló gazdasági ismétlö iskolában: Szombathy István segédlelkész ; az aradi elemi iskolákban Uray Sándor vallástanitó és Szikszay Antal kántortanitó ; a radna-lippai állami iskolákban Virágos Sándor lelkész, Gyantán az állami elemi iskolában Vajda Mihály lelkész; Belényesen a gör. cath. fögymnasiumban és állami elemi leányiskolában Sipos Imre lelkész, Jánosfalván az állami elemi iskolában Tóth Lajos kántortanitó, Széplakon Fazekas Sándor kántortanitó, Kisházán Vidics János elökönyörgötanitó, Feketetóton az állami elemi iskolában Nagy Dániel lelkész.

1. A szakáli iskolán még most is meglátszik, hogy abban tanitó hiánya miatt egy ideig a tanitás szünetelt. Az iskola felszerelése hiányos, — miért is egyfelöl a lelkésztanitó utasittatott, hogy az iskola hiányait buzgó odaadással és kitartó munkássággal pótolja; másfelöl a presbyterium felhivatott, hogy a részint elrongált, részint hiányzó taneszközöket és vezérkönyveket szerezze be.

2. K.-apátiban Karikás Sándor ideiglenes tanitó vezetése alatt levö iskolában a számtanitása gyönge; utasittatott tanitó, hogy a jövö évben a számtanitására nagyobb gondot forditson.

3. Mezösason a 6 osztályú leányiskolában feltünt, hogy mig az elsö osztályban 38 növendék van, a 6-ik osztályban csak 3 ; utasittatott a presbyterium, hogy ezentul a tanév elején kellö figyelemmel ellenörizze az osztályokba való elöléptetést; s a tanköteles mulasztókat iskolába való járásra szoritsa. Ugyanezen leányiskolában az uj mértékek tanitása el volt hanyagolva, miért is utasittatott a tanitó ezen hiány pótlására.

4. Nagyzerinden a himlöjárvány miatt az iskolák bevoltak zárva s igy a tanitás eredménye sem volt megállapitható.

5. Erdöhegyen az Izsó Károly vezetése alatt levö leányiskola örvendetes elöhaladást mutat.

6. A *tamásdai* vegyes iskola tanitója Bányai István nem elegendő eredménynyel tanitott. Tanitványai sem irni, sem számolni nem tudnak; a mi nevezett tanitó minösithetetlen hanyagságának következménye. Miért is nevezett Bányai István fegyelmi eljárás terhe alatt utasitandó elhanyagolt iskolája hiányainak a jövő évben leendő pótlására, másfelöl a tamásdai presbyterium felhivandó, hogy állásából folyólag ellenörizze a tanitó müködését s mindent tegyen meg a tanitás hiányainak pótlására.

7. A Kalkó Károly vezetése alatt álló pankotai vegyes iskolánál az 5 és 6-ik osztály tanitásánál némi haladás észlelhető; a többi osztályokban a tanitás eredménye általában elegendönek jelezhető. A tanitás sikerét nagyon befolyásolja az, hogy ez a kezdő tanitó a tanitásban kevés gyakorlati ismerettel bir és tekintettel arra, hogy nevezett Kalkó Károly szorgalmasan tanit és erkölcsileg fedhetetlen életet él, az egyházlátogatóság javasolja, hogy ő még egy évig ideiglenes minőségben hagyassék meg jelenlegi állásában annyival is inkább, mert nevezett tanitó határozott igéretet tett arra nézve, hogy ezen idő alatt iskoláját tovább fejleszteni s a tanulók gondolkodási itélő képességét fokozni fogja.

8. Gyorokon a Tokay József vezetése alatt levő vegyes iskolánál, valamint a Füzes József vezetése alatt levő borossebesi vegyes iskolánál megérzik, hogy az illető fiatal, kezdő tanerök kevés gyakorlati ismerettel rendelkeznek arra nézve, hogy növendékeiket teljes sikerrel vezetni tudhassák, — mivel azonban mindketten buzgó odaadással és szorgalmasan tanitanak, felhivattak, hogy módszertani alapon és kellő fegyelmezéssel végezzák tisztöket és az illető lelkészek, mint iskolaszéki elnökök közremüködésével pótolják hiányaikat.

9. Tenkén a Szücs András vezetése alatt levő vegyes iskola örvendetes haladást tüntetett fel.

10. Belényesujlakon az iskola ügy rendezése halaszthatatlan, ugyanis a meglevő tanterem alacsony, szük s általában nem alkalmas a mindennapi iskolába járó 120 tanköteles befogadására — és még ha alkalmassá tétetnék is, akkor sem lehet várni, hogy ennyi növendéket egy tanitó csak 4 osztályban is kellő eredménynyel sikeresen vezetni képes legyen; — mulhatatlanul szükség van egy másik iskola felállitására, mire azonban a szegény és nagyon csekély anyagi erövel biró egyháztagok képtelenek; az iskolába járás rendetlen, a növendékek csak téli hónapokban járnak fel és a mulasztás tetemes.

11. Fenesen mind a két iskolában rendkivül nagy a mulasztók száma, mely körülmény meggátolására egyfelöl a presbyterium felelösségének hangsulyozása mellett figyelmeztetett, másfelöl a belényesi föszolgabiróság törvényszerü intézkedése kikéretett.

12. Sarkadkereszturon és Harsányban szintén igen nagy a tanköteles mulasztók száma, ugy hogy a törvényszerü egyházlátogatás alkalmával alig volt jelen 50%-a tanköteles növendékeknek, a mi természetesen a tanitás sikerét veszélyezteti. Ezen baj orvoslása czéljából Biharvármegye törvényhatóságát ujból felkérendönek tartom, hogy teljes erövel szerezzen foganatot e tárgyban hozott régibb határozatának.

13. Az egyházmegyei tanügyi bizottság nevében van szerencsém jelenteni, hogy a hozzám beérkezett adatok szerint egyházmegyénkben 107 tanitó volt alkalmazva, kik közzül csak fiukat 37, csak leányokat 34, együttesen a kettöt 36 tanit; — közülök képesitve van oklevéllel 87, igazolványnyal 10, kibocsátással 1, lelkésztanitói képesitéssel 3, segédlelkészivel 2, nincs képesitve 4, ezek közül állandó 96, ideiglenes 11; a tanitók f. évi összes javadalma 109678 korona; az egyházkerület által meghatározott A) tanterv szerint tanitott 21, B) szerint 16, C) szerint 60, kitünö eredménynyel 26, jeles eredménynyel 36, elegendövel 35, nem elegendövel 1; (6 állami iskola, 3 járványos betegség miatt meg nem vizsgált iskola), a 6—12 éves 9710 tanköteles közül feljárt 9106, az iskolát idö elött elhagyta 273, iskolába soha sem járt 331, másvallásuak jártak ref. elemi iskolába 356, a 13—15 éves 2045 tanköteles közül feljárt 2202, nem járt 843, konfirmáltatott 1158; az iskolai épületek száma 95, ebben van 107 tanterem, melyböl törvényszerü 72, kielégitö 29, türhetö 5, rossz 1. A f. iskolai évben az iskoláztatásra forditott kiadások föösszege: 136413 korona.

Tiszteletem kifejezésével vagyok:

Nagyszalontán, 1903. augusztus 9.

Széll Kálmán,
ev. ref. esperes«.

Felolvasott esperesi jelentést egyházmegyénk közgyülése tudomásul veszi, jegyzökönyvében kinyomatja, s inditványait határozati eröre emeli.

a) Szakálban a presbyterium a tanterem kijavitására a hiányzó taneszközök, felszerelések beszerzé-

sére, lelkésztanitó pedig oda utasittatik, hogy az egyház által beszerzendő iskolai vezérkönyvek segélyével buzgólkodjék a szakáli ev. ref. magyar iskola fölépitésén s virágoztatásán.

b) K.-Apátiban a vegyes iskolában a számtanitás ellenörzését az iskolaszék fokozott mértékben gyakorolja.

c) Mezősason a presbyterium és iskolaszék az iskolai osztályokba való elöléptetést, az iskolamulasztók feljáratását illetöleg az ellenörzést gyakorolja, s gondja legyen arra, hogy a leányiskolában az uj mértékek tanittassanak.

d) Bányai István tamásdai tanitó ellen a fegyelmi eljárás megindítását csak azért nem mondja ki egyházmegyénk közgyülése, mivel nevezett tanitó — Unghváry Gyula tamásdai lelkész szóbeli jelentése szerint — hivataláról lemondott; de utasitja a presbyteriumot, hogy a tamásdai egyház elhanyagolt iskolájában a szorgalmas tanitás s a mulasztások pótlása érdekében a köteles ellenörzést teljesitse.

e) Pankotán, Ménesgyorokon és Borossebesen az iskolákban a szorgalmas tanitás ellenörzését a presbyteriumok, a tanitók támogatását, vezetését a lelkészek ezután is hüségesen végezzék, s a gondjaikra bizott iskolákban a tanitás sikerének fokozására minden lehetöt elkövessenek.

f) Belényes-Ujlakon két jó tanterem felállitásának s egy uj tanitói állomás szervezésének szükségét ujra hangoztatja egyházmegyénk közgyülése, s egyegyelöre anyagi eszközök hiányában, s addig is mig az egyház képes lesz állami segitség igénybevételével egy második iskolát létesiteni, utasittatik a presbyterium, hogy egy iskolaalap gyüjtésére tegye meg a lépéseket, a növendékek iskolába járatását pedig szigoruan s felelössége érzetében kötelességszerüleg ellenörizze.

g) Fenesen, Sarkadkereszturon, Nagyharsányban utasittatnak a presbyteriumok, hogy az iskolamulasztókkal szemben Biharvármegye közigazgatási bizottságának 1171/1895. sz. a. hozott végzésére hivatkozva a felsöbb hatóságok segitségének igénybevételével, s

a tankötelesek iskolába járatásának éber ellenőrzésével buzgólkodjanak a nagymérvü iskolai mulasztások megszüntetésén.

47. sz. Olvastatott az esperesnek következő jelentése az elnökileg elintézett ügyekről:

Nagytiszteletü Egyházmegyei Közgyülés!

Egyházmegyénk utóbbi közgyülése óta az elnökileg elintézett közérdekü ügyekről a következőkben van szerencsém beterjeszteni jelentésemet:

1., 1903. junius 15-én 391. sz. a. jóváhagytam a körösszegapátii templom és torony épitésének Veress Károly egyházmegyei szakértő által készitett tervét és költségvetését azon megjegyzéssel, hogy az abban kimutatott karzat készitése ezuttal mellőztetik. S egyben jóváhagytam a f. évi junius 14-én, Hajnal Árpád és társa épitö vállalkozókkal kötött munkaszerződését a k.-apátii ev. ref. egyháznak, mely szerint 7800 koronáért a jelzett épitést a költségvetésben megjelölt minőségü anyagokból felvállalták oly módon, hogy azt f. évi október 1-sö napjára teljesen befejezik s az egyház által fölfogadott szakértö közbejöttével átadják. A kialkudott épitési átalány árból 5000 korona az épités arányában f. év deczember 1-ig, 2004 korona 1904. decz. 1-ig fizettetik, 800 korona pedig 1905. decz. 1-ig kaucióul marad a k.-apátii egyháznál. Köteleztem a k.-apátii ev. ref. presbyteriumot állásából folyó felelösség terhe alatt ezen épitésnek gondos ellenörizésére ugy az épitési terv megtartása, mint a behasznált anyag jóságára nézve.

2., junius 23-án 398. sz. a. az okányi ev. ref. presbyterium 12/1903. sz. végzése alapján Szöke János községi tanitót ideiglenesen megerösitettem az okányi ev. ref. kántori állásban s egyben utasitottam az okányi ev. ref. presbyteriumot, hogy a községgel kötött szerződés 5-ik pontja értelmében a községi iskolánál a legközelebbi tanitói állás megüresedése esetén gondoskodjék arról, hogy ugy választassék meg a tanitó, hogy az az énekvezéri teendöket állandóan teljesitse, s esetleg a lelkészt is helyettesithesse egyes szolgálatok teljesitésében.

3., julius 1-én 448. sz. a. a tiszántuli ev. ref. egyházkerület püspöki hivatalának 1903. julius 22-én 1693. sz. a. kelt kibocsátó levele alapján Perecz István hittanfolyam végzett ifjut fölhatalmaztam, hogy a nagyszalontai egyházban Széll Kálmán rendes

lelkész mellett a lelkészi összes szolgálatokat jogérvényesen teljesithesse.

4., julius 27-én 484 sz. a. a radna-lippai presbyterium és egyházközségi közgyülés indokolt fölterjesztése alapján jóváhagytam az egyház azon határozatát, mely szerint a lelkészi lakást a bemutatott szakértői terv és költségvetés alapján 1903 korona 42 fillér költséggel gyökeresen kijavitsa és kibövitse; egyben engedélyeztem, hogy ezen épités fedezésére meglevő 1000 korona készpénzét felhasználja, 1000 koronát pedig milleniumi alapjának pénztárából 8%-os kamat mellett kölcsönözzön fel olyan kötelezettséggel, hogy azt öt év alatt a közönség körében eszközlendő gyüjtésből törlessze le. Jóváhagytam továbbá a beterjesztett tervet, költségvetést és alku egyezséget, mely szerint Fillinger József a kömives munkákat 1029 korona 22 fillér, Ferch és Geltz az ácsmunkát 410 koronáért, Zingerl az asztalos munkát 474 korona 20 fillérért vállalták fel az anyag és munka együttes értékében. Felelősség mellett köteleztem a radna-lippai ev. ref. presbyteriumot az épités tervszerü ellenörizésére, a munka szakértői átvételére és erről hozzám leendö jelentéstételre; valamint arra, hogy a gondnoki számadás kapcsában évenként tegyen jelentést arról, mennyit törlesztett le az egyház a fentebbi kölcsönböl és mennyi marad törlesztetlen.

5., julius 31-én 497 sz. a. az erdögyoroki presbyterium azon intézkedését, mely szerint 2000 korona értékü regále kártalanitási kötvényét, mely 1902. jul. 1-töl fogva csak 4%-al lett volna gyümölcsöztethető, hogy névértékében beválthassa, s az ebböl befolyó összeget egyelöre takarékpénztári állandó betétül helyezze el: azzal hagytam jóvá a nagyszalontai ev. ref. egyházmegye nevében, hogy ezen betét, mint elidegenithetetlen töke kezelendö és annak állagáról évenként a gondnoki számadás kapcsában a nagyszalontai ev. ref. egyházmegye közgyüléséhez jelentés teendö.

6., augusztus 5-én 513. sz. a. a Szentimrey Mártha lemondásával megüresedett II. osztályu sarkadi leánytanitóságban a sarkadi presbyterium választása alapján Antal Géza sarkadi ev. ref. kántort, tanitói oklevele és szolgálati bizonyitványai alapján ideiglenesen megerösitettem és felhatalmaztam, hogy ezen állomást f. é. szeptember 1-én elfoglalhassa s annak teendöit jogérvényesen végezhesse.

Végül részvéttel jelentem be a nagyszalontai ev. ref. egyház két kitünö leánytanitójának: Szabó Gyulának és Bakk Jánosnak

f. évi április hó 18-án, illetőleg május 22-én történt elhunytát. Közülök az első életének 61. évében s tanitói müködésének 43-ik évében, a második pedig életének 63., tanitóságának 45-ik évében hunyt el.

Tiszteletem kifejezésével vagyok

Nagyszalontán, 1903. augusztus 10-én

Széll Kálmán,
ev. ref. esperes.

Egyházmegyénk közgyülése az esperesi intézkedéseket általában jóváhagyo tudomásul veszi, megerösiti.

a) A körösszeg-apátii templom és torony épitésének esperes által megerösitett tervéhez s költségvetéséhez, nem különben a Hajnal Árpád és társa épitési vállalkozókkal az egyház által kötött s esperes által jóváhagyott munkaszerződés megerösitéséhez hozzájárul, kötelezvén a presbyteriumot arra, hogy az épitést ellenörizze, szakértő közbenjöttével vegye át, a költségek fedezéséről gondoskodjék, s erről az egyházgondnoki számadás kapcsában s a számvevőszék utján egyházmegyénk közgyüléséhez évenként jelentést tegyen.

b) A radna-lippai egyház azon esperesileg jóváhagyott intézkedéséhez, hogy lelkészi laka kijavitását, kibővitését 1903 kor. 42 fill. költséggel teljesithesse, s ez összeg fedezését 1000 korona készpénzének fölhasználásával s az egyház milleniumi alapjából 8%-os kamatra fölvett 1000 korona kölcsönből eszközölhesse, valamint a kömives, ács és asztalos munkát teljesitő vállalkozók munkaszerződéséhez hozzájárul egyházmegyénk közgyülése, kötelezvén a radna-lippai presbyteriumot az épités ellenörzésére, a munka szakértői átvételére, s ugy a költségek teljesitését mint az épitési kölcsön pontos törlesztését illetőleg a számvevőszék utján — az egyházgondnoki számadás kapcsában évenként jelentéstételre.

c) Az erdögyaraki presbyteriumnak azon esperesileg jóváhagyott intézkedését, hogy 2000 korona értékü s 4%-kal gyümölcsöző regále kártalanitási kötvényét beválthassa s a befolyó összeget takarékpénz-

tári betétül helyezhesse el, egyházmegyénk közgyülése megerösiti, kötelezvén az egyház presbyteriumát arra, hogy ez elidegenithetlen tökepénze kezeléséről a számvevőszék utján s az egyházgondnoki számadás kapcsában egyházmegyénk közgyüléséhez évenként jelentést tegyen.

48. sz. Olvastatott esperesnek a scontro ügyekről beterjesztett következő jelentése:

»Nagytiszteletü Egyházmegyei Közgyülés!

A scontró ügyekről a következökben van szerencsém jelentésemet beterjeszteni:

1. 1903. május 5-én 328. sz. a. a remetei lelkész beigazolta, hogy az 1902. évi gondnoki számadás kapcsán 56. sz. a. befizette azon 200 korona ideiglenes kölcsönt, melyet az uj iskola terem épitéséből időközben származott költség fedezésére vett volt fel.

2. május 29-én 334. sz. a. mivel a belényes-ujlaki presbyterium és egyházközségi közgyülés a 12 osztályba sorozott adófizetők egyházi adótartozásának kimutatását hozzám beterjesztette: a nagyszalontai egyházmegye 30/1903. sz. végzése értelmében ezen egyházi adó kulcsot 10 év tartamára jóváhagytam s annak alapján az egyházi adókivetésére és beszedésére a belényes-ujlaki egyház presbyteriumát fölhatalmaztam.

3. május 25-én 354. sz. a. m.-homorogi lelkész jelenti a 26/1903. sz. egyházmegyei végzésre vonatkozólag, miszerint az 1902. évi gondnoki számadásban a 76 tétel szám alatti 10 korona kiadás a beterjesztett 76. sz. bélyeges nyugtával igazolva van.

4. Van szerencsém jelenteni, hogy egyházmegyénk közelebbi közgyülése óta a m. kir. vallás és közoktatásügyi minisiterium a következő egyházakban szolgáló tanitók részére engedélyezett államsegélyt, részint fizetés kiegészitéséül, részint első ötödéves korpótlék fedezésére:

a) Kiss Lajos komádii ev. ref. fitanitónak tanitói fizetésének 800 koronáig való kiegészitésére tanévenként 400 koronát 1903. április 1-én 13478. sz. a. kelt rendeletében.

b) Tóth Eszter komádii ev. ref. tanitónönek tanitói fizetésének 800 koronáig való kiegészitésére tanévenként 400 koronát 1903. április. 1-én 21336. sz. a. kelt rendeletében.

c) Tokay József gyoroki tanitóvá választását tudomásul véve 1902. szept. 29-től tanitói fizetésének kiegészitésére 296 korona állami segélyt utalványozott 1903. április 18-án 580. sz. rendeletében.

d) Bakonyi József sarkadössi-pusztai tanitónak első ötödéves pótléka fejében 100 koronát 1903. julius 15-én 27121. sz. a. kelt rendeletében.

Tiszteletem kifejezésével vagyok :

Nagyszalontán, 1903. augusztus 10.

Széll Kálmán,
ev. ref. esperes«.

Tudomásul vétetik.

49. sz. Esperes beterjeszti számadását az általa továbbitott hivatalos pénzekről :

»Nagytiszteletü Egyházmegyei Közgyülés !

Van szerencsém jelenteni, hogy egyházmegyénk utóbbi közgyülése óta a következő hivatalos pénzeket továbbitottam:

Sorszám	Idő	Okmány szám	MEGNEVEZÉS	Bevétel		Kiadás	
				korona	fill.	korona	fill.
1.	1903. évi Julius 2.	450	Egyházkerületi pénztárnok 5 lelkész tőkesegély évjáradékából	490	—	—	—
			Ebből:				
2.	1903. évi Julius 4.	ad 450	Gyoroki lelkésznek	—	—	140	—
3.	» 5.	450/1	Feketetóti lelkésznek	—	—	98	—
4.	» 6.	450/2	Bélzerindi lelkésznek	—	—	42	—
5.	» 6.	450/3	Szakáli lelkésznek	—	—	70	—
6.	» 6.	450/4	Sonkolyosi lelkésznek	—	—	140	—
			Összesen. . .	490	—	490	—

Tiszteletem kifejezésével vagyok :

Nagy-Szalontán, 1903. augusztus 15-én.

Széll Kálmán,
ev. ref. esperes«.

Ezen számadás megvizsgálására egyházmegyénk közgyülése Kolumbán Áron és Ónody Sándor lelkészeket küldötte ki, kik is ezen megbizatásukban eljárván: jelentik, hogy esperesnek az általa, — egyházmegyénk utóbbi közgyülése óta 1903. augusztus 19-ig, — továbbitott hivatalos pénzekről összeállitott számadását megvizsgálták, teljesen rendben levőnek, az okmányokkal kellőleg felszereltnek találták, miért is esperes részére, az emlitett időről a felmentvény megadását véleményezik.

A kiküldött számvizsgálók jelentése alapján egyházmegyénk közgyülése a számadást jóváhagyja, esperesnek a felmentvényt a szokásos fentartással megadja; a számadást egész terjedelmében jegyzőkönyvbe venni, az okmányokkal együtt levéltárba tétetni rendeli.

50. sz. Bernát Lajos tenkei lelkész beterjeszti a f. évi április 19-én tartott feketetóti lelkészválasztásról felvett jegyzőkönyvet 2 példányban, az összes ügyiratokkal együtt; mely szerint meghivás utján Nagy Dániel vámos-oroszii lelkész választatott meg a feketetóti egyház lelkészévé.

Minthogy a lelkészválasztás egyházi törvényeinknek megfelelőleg folyt le:

Egyházmegyénk közgyülése a feketetóti lelkészválasztást jóváhagyja, a meghivás utján egyhangulag megválasztott Nagy Dániel vámos-oroszii lelkészt, a feketetóti lelkészi állásban végleg megerösiti.

51. sz. Tárgyalás alá vétetett a 2119. sz. püspöki felhivás, mely hivatkozással a 26/1903. sz. a. kerületi végzésre s a kultuszminiszter ur kezdeményezéséből társadalmi mozgalom inditására szóllit föl az iskolát távolabbról látogató szegény gyermekek déli ebéddel ellátása s téli feluházása érdekében. Ugyancsak az egyházkerület 119 1903. sz. végzése alapján az alkoholismus pusztitó hatása ellen való védekezésre hivja föl a presbyteriumokat, lelkészeket és tanitókat.

E felhivás alapján elrendeli egyházmegyénk közgyülése, hogy az idézett 26/1903 és 119/1903. sz. egyházkerületi végzéseket minden kebelbeli egyházunk presbyteriuma tegye komoly megfontolás tárgyává s ugy a szegénysorsu iskolás gyermekek téli ruhával ellátása tárgyában (p. o. az egyházi szegény alap jövedelmének fölhasználásával), mint az iskolától távol-

lakó tankötelesek déli ebéddel ellátása érdekében, a helyi viszonyoknak megfelelő intézkedést tegyen; az alkoholismus ellen pedig templomban, iskolában, sőt a mennyiben lehető p. o. mértékletességi egylet alakitásával, — társadalmi uton is szálljon sikra egyházunk, lelkészei, tanitói és presbytereinek vállvetett buzgó közremüködésével. A törvényszerü egyházlátogatás alkalmával, az egyházak ily irányban kifejtett tevékenysége jövöre nyilvántartandó és bejelentendö.

52. sz. Sulyok István, a bihari egyházmegye esperese tárgyalás végett beterjeszti a bihari egyházmegye 33/1903. sz. határozatát, mely szerint nevezett egyházmegye, Ritoók Zsigmond egyházmegyei gondnoknak a fiókegyházak rendezésére vonatkozó javaslatát magáévá tevén, az 1898. évi egyházkerületi kimutatás szerint a nagyszalontai egyházmegyéhez beosztott Rojt, Oláh-Szent-Miklós és Vizesgyán községeket, hatékonyabb lelki gondozás czéljából, a bihari egyházmegyéhez vélte kapcsolandónak. Csatolja a nyomatott jegyzökönyvet s kéri a hozandó határozatnak a bihari egyházmegye esperesi hivatalával leendö közlését.

Egyházmegyei közgyülésünk, tekintettel arra, hogy a bihari egyházmegye ujabban két körlelkészséget óhajt szervezni, melyeknek területén a missiói tevékenység kivánt módon foganatosithatónak igérkezik, készséggel adja beleegyezését ahoz, hogy Rojt, Oláh-Szent-Miklós — eddig a n.-harsányi egyház filiái — és Vizesgyán, — eddig a b.-böszörményi egyház filiája — hatékonyabb lelkigondozás czéljából a bihari egyházmegyéhez csatoltassanak. Kéri egyszersmind közgyülésünk, hogy a bihari egyházmegye a körlelkészségek ügyéröl, körlelkészekröl, változásokról, eseterröl-esetre adjon tájékoztató tudósitást egyházmegyénk részére, hogy az eddig illetékes lelkészek egyházi és lelkészi hivatalos ügyekben szükség szerint értesithessék az alkalmazandó körlelkészeket.

E határozatról jegyzökönyvi kivonaton a bihari egyházmegye elnöksége értesitendö.

53. sz. A kötegyáni egyház részéről lelkész és gondnok beterjesztik az egyház kérvényét a közalapi járuléknak évi átalányösszegben 5 évre leendö megváltása iránt. Kimutatás szerint

az utóbbi 10 év átlaga 116 kor 26 fillér; e helyett évi 120 koronát ajánl az egyház az 1904—1908. évekre. Csatolják az egyháztanács vonatkozó határozatát s annak jóváhagyását kérik.

A kötegyáni egyház kérelmét az E. Törv. 266. §-a értelmében teljesitve, egyházmegyei gyülésünk nevezett egyház részéről az 1904. évtől az 1908. év végéig terjedö 5 évre a közalapi járuléknak évi váltságösszegét 120 koronában megállapitva elfogadja s e határozattal a kérelmet jóváhagyás végett az egyházkerülethez pártolólag felterjeszti.

54. sz. Sipos Imre belényesi lelkész orvosilag igazolt betegsége és szolgálatképtelensége folytán kéri, hogy mellette a káplántartás intézményileg rendszeresittessék s e czélra f. évi okt. 1-töl kezdve évi 500 korona káplántartási átalányban részesittessék.

Belényesi lelkész sulyos betegségéről s ebből elöállott szolgálatképtelenségéről sajnálattal értesül az egyházmegyei közgyülés és ezennel megengedi, hogy a belényesi egyházban f. évi okt. hó 1. napjától kezdve, Sipos Imre lelkész munkaképtelensége idejére, a káplánság intézményileg rendszeresittessék. Közgyülésünk a további teendökkel az esperesi hivatalt megbizza.

55. sz. Tárgyalás alá vétetett a kisperegi egyháznak a tiszántuli egyházkerület közgyüléséhez intézett kérelme, melyben a békésbánáti egyházmegye tervezett felosztása alkalmával a volt beszerményi egyházmegyének visszaállitását, s ugy a kisperegi anya-, mint a német-peregi leányegyháznak a pécskai fiókegyházzal együtt ez egyházmegyéhez csatoltatását kérelmezi azon okból, mert egyházuk a beszerményi egyházmegyéhez tartozott volt hajdan; mert a nagyszalontai egyházmegyéhez történt csatoltatáskor egyházuk megkérdezve nem lett s igy annak közvéleménye csak most nyilatkozhatik meg első ízben; mert egyházmegyénk többi egyházaitól elszigetelten távol esik; mert a békésbánáti egyházmegye s a területén alakulni készülö uj egyházmegye kész kebelébe fogadni a kisperegi egyházat. E kérvényt «az egyházkerület köréből illetékes helyről vett utasitás folytán terjesztik be egyházmegyénk közgyülése utján, és pedig «a közvélemény kényszeritö hatása alatt hozott egyhangu határozattal». Mellékelve van a kisperegi presbyterium f. é. augusztus

hó 2-án 30. sz. a., a kisperegi egyházközségi közgyülésnek f. é. augusztus 9-én 1. sz. a. s a német-peregi presbyterium f. é. aug. 3-án 2. sz. a. hozott e tárgyu végzése, jegyzökönyvi kivonatokban.

Ezzel kapcsolatban tárgyaltatott Cs. Szabó Mihály és tiz társa kisperegi egyháztagoknak kérelme, melyben tiltakoznak az ellen, hogy a kisperegi egyház a békésbánáti egyházmegyéhez csatoltassék, ily tárgyu kérelmét a presbyteriumnak személyi okokra vezetik vissza, s a nagyszalontai egyházmegyében maradásukat kivánják.

Egyházmegyénk közgyülése a beterjesztett kérelmet sem időszerünek, sem kellőleg indokoltnak nem találván, azzal utasitja vissza kérelmező egyház elöljáróságához, hogy alaposabb és részletesebb indokolással támogassa annak idejében e tárgyu kérelmét, végül pedig tájékoztatásul ismertesse meg egyházmegyénk közgyülésével azon »felsöbb helyet az egyházkerület köréből«, a honnan vett utasítás folytán adta be kérvényét az egyház.

56. sz. A nagyzerindi presbyterium 24/1903. sz. végzésében elhatározza, hogy a fitanitói állomás eddigi 10 öl fa fizetését 100 koronával váltja meg, s ezen állomásra pályázatot ilyen feltétellel hirdet. Küldöttséget biznak meg, hogy erre esperes engedélyét kinyerjék.

Esperes 451—1903. sz. levelében tiltakozik a tanitói fizetés megcsonkitása ellen, de azért a zerindi presbyterium 31—1903. sz. végzésében elhatározza, hogy a Néptanitók lapjában közzétett pályázatban a fajárandóság 100 korona értékben vétessék fel. A felelösséget a presbyterium e tettéért magára vállalja, s egyszersmind kimondja, hogy iskoláit államositani kivánja.

32—1903. sz. végzésében a presbyterium egyházmegyénk közgyülésétöl azt kéri, hogy hagyja jóvá a fitanitói 10 öl fa fizetésnek 100 koronával való megváltását, mert az egyház még most sem birt kibontakozni a 3-ik iskola felállitása alkalmával felvett adósságból; mert 100 család elöbb nazarenussá, utóbb felekezetnélkülivé lett, és mert a szocziáldemokrata eszmék hatása alatt 220 egyén az egyházi és iskolai adófizetést megtagadta, s követeli, hogy az iskolák államivá tétessenek. Ily körülmények között 37—1903. sz. végzésében a presbyterium azon kivánságát terjeszti fel egyházmegyénk közgyüléséhez, hogy közgyülésünk

engedje meg a nagyzerindi iskolák államositását már az 1905-ik évben.

Esperes 516—1903. sz. levelében megbizza Balog Ambrus és Szikszay Lajos tanácsbirákat, hogy aug. 16-án Nagy-Zerindre kimenjenek, s az előre összehivott presbyteriumot győzzék meg a felöl, hogy az egyház jól felfogott érdeke ellen vét, ha felekezeti iskoláit feladva, azokat államositani kivánja.

A kiküldöttek megbizatásukban eljártak. Megpróbálták felvilágositani, jobb meggyőződésre birni a presbytereket; megpróbálták megértetni, hogy ugy valláserkölcsi, mint gazdálkodási tekintetben kárral és veszteséggel jár rájok nézve felekezeti iskoláiknak államivá való átalakitása. A kiküldöttek eljárása sikerre nem vezetett, mert a presbyterium feltett szándéka mellett állhatatosan megmaradt, és kéri egyházmegyénk közgyülését, hogy egyezzék bele a nagyzerindi iskolák államositásába.

Egyházmegyénk közgyülése a nagyzerindi fitanitói állomás 10 öl fa javadalmának 100 koronával való megváltását, — tekintettel arra, hogy a faárak, fabeszerzési viszonyok Nagyzerinden rövid nehány év alatt nagyot változtak, tekintettel az egyház sulyos helyzetére, melyet fokozott az, hogy 1900-ban egy ujabb 3-ik tanitói állomást is szervezett, az egyház iránt érzett messzemenő jóindulatának tanusitásaképen, — ezuttal kivételesen engedélyezi.

A nagyzerindi iskolák államositását illetőleg pedig féltő gonddal figyelmezteti a presbyteriumot, hogy teljesülhetetlen remények ápolása helyett, felekezeti iskoláinak megtartásán s az egyházi élet ezen alapjainak megerősitésén buzgólkodjék; türelemmel várván be az időt, mikor a zsinati törvényhozás az egyházi adóreform segélyével lehetővé teszi terheik könnyitését.

A mennyiben pedig iskoláinak államositása kisérletével felhagyni folyamodó egyház nem akarna, utasittatik, hogy e tárgyu kérvényét az egyházi adókulcsnak a költségelőirányzatban foglalt igaz adatoknak felterjesztésével, a felekezetnélküliek számának vagyoni állapotának s előbb fizetett egyházi adójának hatóságilag hitelesitett kimutatásával szerelje föl; indokoltan mutassa ki, hogy felekezeti iskoláit a maga erején, még az 1893. XXVI. törvényczikk által a tanitói fizetések kiegészitése s a korpótlék tekintetében biztosi-

tott állami segély igénybevétele mellett sem képes fenntartani; s ha ekként az 52—1900. sz. egyházkerületi végzés pontos megtartásával kérelmez e tárgyban: kérelmét egyházmegyénk közgyülése érdemlegesen tárgyalni fogja.

57. sz. Az egyházmegyei tanügyi bizottság — az egyházkerületi népiskolai tanügyi bizottsághoz leendő eljuttatás végett — beterjeszti a törvényszerü egyházlátogatóság által összegyüjtött népiskolai statisztikai adatok táblás kimutatásai alapján kidolgozott végösszegezését ez adatoknak, az ehez alkalmazott részletes jelentése kapcsában.

A népiskolai adatoknak végösszegezése és a hozzá kapcsolt jelentés összes mellékleteivel együtt — az esperesi hivatal utján az egyházkerületi népiskolai tanügyi bizottsághoz felterjesztetni határoztatik.

58. sz. Olvastatott a számvevőszék következő jelentése:

»JELENTÉS.

A tavaszi egyházmegyei közgyülés által pótlás végett visszautasitott s hozzám felülvizsgálás végett áttett számadásokról, a következőkben van szerencsém jelentésemet megtenni.

A belényesi egyházgondnok számadásában a hiányok pótolva lettek, a felmentvényt megadhatónak véleményezem.

A b.-újlaki gondnok naplójában 22. sz. a. kiadásba tétetik 2 kor. 30 fill. a nyugta pedig 2 kor. 92 fillérről van kiállitva.

A 7, 16, 44, 123, 130 és 137. sz. kiadási nyugták összegét kiadó gondnok igazolja.

A 124, 149 és 156. sz. nyugtáknak a pénzt felvevő nincs aláirva.

A magtárt és a pénztárt kezelő gondnokok számadása mellől a bevételi ellennyugták hiányzanak.

Mindhárom gondnok számadása számszerüleg helyes, de külső alakját tekintve — a fentebb elősorolt hiányok pótlása végett ismételten vissza kell utasitani.

A tamásdai e. gondnok pótlás végett visszautasitott számadását be nem terjesztette, fegyelmi vizsgálat terhe alatt utasittatik gondnok, hogy 30 nap alatt számadását az esperesi hivatalhoz beterjeszsze.

Az egyházmegyei közgyülés ezen javaslatokat határozati eröre emeli.

2. sz. Márk Ferencz számvevőszéki tag bemutatja, az egyházmegyei közgyülés megbizásából, a számvevőszék által készitett s a gondnoki számadásokhoz szükséges rovatos iveket, s kéri azoknak a szükségelt mennyiségbeni kinyomatását.

Az egyházmegyei közgyülés, a bemutatott rovatos iveket — némi módositásokkal — elfogadja s megbizza Nt. esperes urat és a pénztárnokot azoknak szükségelt mennyiségbeni nyomatásával.

N.-Szalonta, 1903. augusztus 19.

Bagdi János,
sz. sz. jző és előadó«.

59. sz. Sarkadi lelkész és gondnok a presbyterium 1903. évi julius hó 5-ik napján tartott ez idei V-ik gyüléséből 27. sz. a. az egyházközségi közgyülésből 1903. évi julius 12. napjáról 2. sz. a. a presbyterium 1903. évi augusztus hó 9-én tartott gyüléséből 38. sz. a. ugyanezen napról az egyházközségi közgyülésből 4. sz. a. hozott megegyező határozatokat terjesztenek be.

A sarkadi egyház tulajdonául megvették Nuszbek Sándor és neje Márki Máriától a sarkadi 1886. sz. tlkvi betétben A. I. 1—14. sorszám a. foglalt egy tagot képező 86 kat. hold 858 □-öl földet 63000 kor. vételárért.

Bemutatják az adásvételi szerződést, kimutatják, hogy annak remélhető bérjövedelme a vételár kamatát, törlesztési részletét, adóját, szóval minden terhét fedezi, s a vétel előnyös szociálpolitikai szempontból is, kérik a vételi szerződés jóváhagyását, s a vételár kifizetése czéljára 60000 korona kölcsön felvételére az engedélyt.

Bemutatják a magyar jelzálog hitelbank — Budapesten — 1903. évi augusztus 8-án kelt 151. kötv. sz. 20 napra érvényes ajánlatát, mely szerint ezen magyar jelzálog-hitelbank 50 év alatt visszafizetendő, $96^{3}/_{4}$%-kal folyósitandó 63000 korona kölcsönt 4·80% mellett a jelzálogul felajánlott a sarkadi egyház tulajdonát képező s részben a lelkészi javadalomhoz tartozó a sarkadi 1787. sz. tlkvi betétben A. I. 20—28 sor, A. II. 1—3 sor sz. a. és a vásárolt, az 1786. sz. tlkvi betétben A. I. 1—14 sor sz. a. foglalt összesen 948 frt. 03 kr. kataszteri tiszta jövedelemmel felvett 258 kat. hold 685 □-öl földre megajánlott.

Kérik egyházmegyénk közgyülését, hogy egyidejüleg a kölcsön felvételét engedélyezze.

A vásárolt birtok évi tiszta jövedelmét, — mert az adókat

is a tulajdonos a haszonbérlö által fizettette, — 3000 koronában, az egyház és lelkész használatában levö, jelzálogul felajánlott földek egy évi jövedelmét 10124 kor. 70 fillérben, együtt tehát a fedezetet évi 13124 kor. 70 fillérben mutatják ki.

3000 koronával az egyház rendelkezett, a regále kártalanitása alkalmával nyerte azt, s azt eladóknak kifizette. (A vételi szerzödés szerint ugyan az egész vételár kifizetettnek ismertetett el.)

Egyházmegyénk közgyülése a sarkadl egyház képviseletében a presbyterium kiküldöttei által egyrészről s Nuszbek Sándor és neje által, másrészről Gyulán 1903. évi julius hó 4-ik napján a sarkadi 1886. sz. tlkvi betétben A. I. 1—14 sorszám alatt foglalt ingatlanokra 63000 korona vételár mellett megkötött adásvevési szerzödést, mint a sarkadi ismert viszonyok között az egyházra elönyös vételt tárgyazó szerzödést jóváhagyja, tehát jóváhagyja egyuttal a vonatkozó presbyteriumi és egyházközségi végzéseket is.

Jóváhagyja továbbá a presbyteriumi és egyházközségi közgyülés azon határozatait is, a melyekben a magyar jelzálog-hitelbanktól 4·80% annuitás mellett 50 év alatt visszafizetendö 96¾%-kal folyósitandó 6000 korona kölcsön felvételét határozta el, s megengedi és beleegyezik, hogy az egyház részére felveendö 60000 korona kölcsöntöke és járulékai zálogjoga és a hitelezö intézet alapszabályaiban foglalt mindennemü kikötések a jelzálogul felajánlott a sarkadi 1886. sz. tlkvi betétben A. I. 20—28 sor, A. II. 1—3 sorszám alatt foglalt ingatlanokra bekebeleztessék és illetve a kikötmény és kiváltság feljegyeztessék.

Épen ezért, tekintettel arra, hogy a tlkvi jószágtestek részenként le nem köthetök, már pedig a sarkadi 1787. sz. tlkvi betétben A. I. 20—28. sorszámu birtokrészlet csak része az A I. 1—33. sorszámu és az A II. 1—3. sorsz. birtokrészlet csak része az A. II. 1—4. sorsz. jószágtesteknek, megengedi és belegyezik, hogy a sarkadi presbyterium a n.-szalontai kir. járásbiróság m. telekkönyvi hatóságnál birtok lejegyzést kérjen s az 1787. sz. tlkvi betétben A. I. 20—28. sor, A. II. 1—3. sorsz. birtokoknak a megvásárolt a sarkadi 1886. sz. tlkvi betétben foglalt ingatlanokkal külön jószágtestekként átvitelét kérhesse.

Jelen határozatot végmegerösités végett a főtiszteletü egyházkerületi közgyülésre pártolólag terjeszti fel egyházmegyénk közgyülése s egyben, mivel a kölcsönt megajánló intézet augusztus hó 28-ig várakozik, ezen határozatot a közgyülés hitelesiti.

60. sz. Kötegyáni lelkész és e. gondnok a presbyterium 1903. évi márczius 31-én és egyházközségi közgyülés 1903. évi ápril 1-én tartott gyüléseiből hozott határozatokat terjesztenek be jóváhagyás vége t.

Az 1904. évi szept. 1-én felállitandó iskola részére alkalmas telket és házat vásároltak, ugy, hogy az épület, melyben az alkalmazandó tanitónak teljesen megfelelő lakása van, kisebb átalakitással tanteremül is fog szolgálni, illetőleg abban tanterem is lesz alakitható.

Vették 4000 koronáért s ennek vételárát kifizetik e czélu tőkéjük, 1000 koronából, az Ács Ferencz-féle ugyanezen czélra régebben vásárolt, de alkalmasnak nem bizonyult ház eladási árából, 1604 koronából eladnak a vásárolt telekből 600 □-ölet, ebből remélnek 600 koronát, régibb adóhátralékokból remélnek 400 koronát s a még hiányzónak mutatkozó 400 koronát és az épületben alakitandó tanterem alakitásával és berendezésével felmerülő kiadásokra az állami egyenes adó arányában pótadót vetnek ki.

Beterjesztik a kötegyáni 586. sz. tlkvi betétben A. I. 1—3. sorsz. beltelek és ház vételére vonatkozó szerződést, az Ács Ferencz-féle, a kötegyáni 41. sz. betétben A. VII. 1. 2. sorsz. a. foglalt beltelek és ház eladására vonatkozó szerződést, kérik ugy a vételi, mint az eladási szerződések jóváhagyását s a hiányzó vételár fedezetéül és az épitkezési, átalakitási és berendezési költségekre az állami egyenes adó arányában pótadó kivetésének az engedélyezését, végül a vásárolt ház telkéből 600 □-öl eladásának az engedélyezését. Megjegyeztetik, hogy az esperesi hivatal 329/903. sz. a. a presbyterium felterjesztésére ugy a vételi, mint az eladási szerződést jóváhagyólag tudomásul vette.

Egyházmegyénk közgyülése a kötegyáni presbyterium és egyházközségi közgyülés megegyező határozatait, az azok alapján eszközlött vételre és eladásra vonatkozó szerződéseket jóváhagyja és megengedi, hogy a vásárolt a kötegyáni 586. sz. tlkvi betétben A. I. 1—3. sor. 164 166. hrsza. foglalt beltelekből a

nélkülözhető 600 □-ölet megfelelő eljárás mellett eladhassa; megengedi, hogy az e czélu tőkéjét ugy az eladott ház árában befolyt s még ezután befolyandó vételárat a vett ház vételárára fordithassa, egyházi adóhátralékát beszedés után ugyanarra forditsa s a még mindig fedezetlennek mutatkozó 400 korona vételár, ugy az épület átalakitása és berendezésére szükséges összeg fedezetéül az állami egyenes adó arányában egy évre pótadót vethessen ki és igy jóváhagyja az esperesi hivatal 329 903. sz. elöleges intézkedését is.

Ezen határozatnak a vételre s eladásra vonatkozó részét végmegerösités végett a főtiszteletü egyházkerületi közgyülésre pártolólag terjeszti fel egyházmegyénk közgyülése.

61. sz. A cserményi ev. ref. egyház nevében lelkész és gondnok 1903. április 13, április 23, április 29-röl presbyteriumi határozatokat és foganatositott árverésről jegyzőkönyvet terjeszt be jóváhagyás végett.

A cserményi egyház presbyteriuma rozzant lelkészi laka faanyagát eladta 320 koronáért.

Egyházmegyénk közgyülése a már előbb lakhatatlanná vált lelkészi lak elbontását és az épület anyagának eladását tudomásul veszi s a tett intézkedést jóváhagyja, azon fentartással azonban, hogy a cserményi presbyterium a vételárnak 1903. évi szeptember 1-sö napján befizetéséről felelösség mellett gondoskodni és a vételárnak, mint elidegenithetetlen töke vagyonnak fentartásáról, gyümölcsözöleg elhelyezéséről, az egyház gondnoki számadás kapcsán számolni tartozik, s majdan azt ujabb épitkezésre fordithatja.

Figyelmébe ajánlja egyházmegyénk közgyülése a presbyteriumnak, hogy az egyházi tőkéknek az egyház hivei között kölcsönként kiadása a törvénynyel megegyezik, de a presbyterium a kölcsönt igénybe vevőkért teljes felelösséggel tartozik.

62. sz. Nagy Lajos sonkolyosi lelkész jelentést és számadást terjeszt be az egyház részére eszközölt gyüjtés eredményéről. Befolyt az iveken 522 kor. 90 fillér, a sonkolyosiak ajánlata 94 kor. 30 fillér, együtt összesen 617 kor 20 fillér a gyüj-

tött segély, melyből adósságokat törlesztettek le s egyházi épületeken javitásokat eszközöltek.

Közgyülésünk a segélygyüjtésről beterjesztett részletes jelentést és számadást, lelkésznek a gyüjtés eszközlésében tanusitott buzgóságának kiemelése mellett, jóváhagyólag tudomásul veszi.

63. sz. A szintyei ev. ref. leányegyház közszükségei fedezésére 200 kor. közalapi segélyt kér.

Egyházmegyénk a szintyei leányegyházat 120 korona közalapi segélyre melegen ajánlja.

64. sz. A németperegi ev. ref. leányegyház közszükségei fedezésére 300 kor. közalapi segélyért folyamodik.

Egyházmegyénk a németperegi leányegyházat 120 kor. közalapi segélyre melegen ajánlja.

65. sz. A tárkányi egyház, közszükségei fedezésére, 278 kor közalapi segélyt kér.

Közgyülésünk nevezett egyházat 120 korona közalapi segélyre melegen ajánlja.

66. sz. A cserméi egyház a lelkész-tanitói lak épitési költségeire 1200 kor. közalapi segélyt kér.

Közgyülésünk részéről nevezett egyház 1200 kor közalapi segélyre melegen ajánltatik.

67. sz. A körösszeg-apátii egyház rozzant temploma megujitásának költségeire 1000 korona közalapi segélyért kérvényez.

Egyházmegyénk nevezett egyházat 1000 korona közalapi segélyre melegen ajánlja.

68. sz. A németperegi leányegyház iskolája költségeire a Ref. Segélyegylettől 200 kor. segélyt kér.

Közgyülésünk a kérelmet pártolólag terjeszti fel az egyházkerületi közgyüléshez.

69. sz. A szintyei leányegyház iskolai költségek fedezésére a Ref. Segélyegylettől 200 kor. segélyt kér.

Közgyülésünk a kérelmet pártolólag terjeszti az egyházkerületi közgyülésre.

70. sz. Hajdu Elek vadászi lelkész a filiák lelkigondozása czéljából, fuvardij czimen a Ref. Segélyegylethez 100 kor. segélyért folyamodik.

Segélyezésre melegen ajánltatik s kérvénye pártolólag terjesztetik fel az egyházkerületi közgyüléshez.

71. sz. Kálmán Béla cserményi lelkész-tanitó, tanitói fizetése pótlékául a Ref. Segélyegylettől 100 koronát kér.

Minthogy a Ref. Segélyegylet az idegen felekezetek s nemzetiségek közé ékelt egyházakat s azok fentartását segélyezi: folyamodó lelkész a jelzett czimen segélyre nem ajánlható.

72. sz. Fogarassy Bálint ágyai lelkész, mint a szintyei leányegyház felügyelő lelkésze, fuvardij czimen 200 koronát kér a Ref. Segélyegylettől.

Folyamodó a kért segélyre melegen ajánltatik s kérvénye pártolólag terjesztetik az egyházkerületi közgyüléshez.

73. sz. Hunyady László gyoroki lelkész csekély javadalmazásának emelésére és fia tanittatásának költségeire a Ref. Segélyegylettől 100 kor. segélyt kér.

A Ref. Segélyegylet csak az idegen felekezetek s nemzetiségek közé ékelt egyházakat s azok fentartását segélyezvén, folyamodó jelzett czimeken segélyre nem ajánlható.

74. sz. Vajda Mihály gyantai lelkész, Kisháza és Széplak, valamint Magyar-Cséke leányegyházak gondozásaért, fuvardij czimen a Ref. Segélyegylettől 100—100 kor., összesen 200 kor. segélyt kér.

Folyamodó lelkészt közgyülésünk 100—100, összesen 200 kor. segély megadására melegen ajánlja s kérvényét pártolólag terjeszti fel az egyházkerületre.

75. sz. Rendes államsegélyért, melynek évi átlaga az utóbbi években 760 korona volt, a következő kérvények terjesztettek be:

1. A radna-lippai egyház folyó szükségei fedezésére 200 koronát kér. Költségvetésében 401 kor. 60 fillér hiány mutatkozik. Ajánltatik 200 koronára.

2. A szintyei leányegyház rendes szükségei fedezésére 200 koronát kér. Ajánltatik 165 koronára.

3. A cserméi egyház közszükségeinek fedezésére 300 kor. rendes és 200 kor. rendkivüli segélyt kér. Adóssága 2330 kor. 40 fillér, melyet képtelen törleszteni. Ajánltatik 200 koronára.

4. A gyoroki egyház közszükségeinek fedezésére 120 koronát kér. Ajánltatik 100 koronára.

5. A remetei egyház, szegénységre s nehéz helyzetre hivatkozva, a lelkészi könyvtár javára, egyházmegyénk 15/1901. sz. végzése értelmében 5 korona évi segélyt kér. Ajánltatik 5 koronára.

6. Cserméi lelkész, csekély javadalmazásának emelésére 100 koronát kér.

Sipos Imre belényesi lelkész vallástanitásért 90 korona dijazásra ajánltatik.

Egyházmegyei közgyülésünk az ez évre is megnyerni remélt 760 kor. rendes államsegélyt a folyamodók között a következőképen osztja meg:

1. A radna-lippai egyház folyó szükségei fedezésére nyer 200 koronát;

2. a szintyei leányegyház rendes szükségei fedezésére 165 koronát;

3. a cserméi egyház közszükségei fedezésére 200 koronát;

4. a gyoroki egyház közszükségei fedezésére 100 koronát;

5. a remetei egyház a lelkészi könyvtár javára, vagyis a M. Prot. Irod. Társaság részére tett alapitványa évi kamatának felerészben való fedezésére 5 koronát.

Sipos Imre belényesi lelkész vallástanitásért ez évre is 90 korona segélyben részesül. A segélyek kiosztását az esperesi hivatal eszközli.

Kálmán Béla cserméi lelkész-tanitó 626 kor. 10 fillér állami fizetéskiegészitést nyervén, rendes államsegélyben nem részesithető.

76. sz. Sipos János belényes-ujlaki lelkész, szenvedett többnemü káraira hivatkozással, az egyházkerülettől 300, vagy legalább 200 korona rendkivüli államsegélyt kér. Kérelmét községi bizonyitványnyal is támogatja.

Közgyülésünk, a kérvényben felsorolt károkra tekintettel, nevezett lelkész kérelmét rendkivüli államsegélyben részesités végett pártolólag terjeszti fel az egyházkerületi közgyüléshez.

77. sz. Beterjesztetett a tanitói segélyegylet, — 1902. május 1-től 1903. május 1-ig terjedö idöről, — számadása.

Egyházmegyénk közgyülése ezen számadást, részint azon alaki hiány miatt, a mennyiben a szokásos elnöki jelentés csatolva nincs ; részint a számadásnál elkövetett s elnézett azon tévedés miatt, hogy 1903. május 1-ig 726 korona 61 fillér szaporulat van kitüntetve, holott tényleg az 702 korona 18 fillér : pótlás és kiigazitás végett visszaadni határozza.

78. sz. Szabó Lajos és társai nagyszalontai tanitók, a tanitói segélyegylet közgyülésének azon alapszabályba ütköző intézkedése ellen, hogy községi tanitókat választott az egyházmegyei tanitói segélyegylet elnökévé és föjegyzöjévé, fellebbezést adtak be.

Felterjesztésüket azzal okadatolják, hogy az alapszabály I. és II-ik §-a, mely az egyesület nevét körvonalozza, világosan kizárja azt, hogy e tisztán ev. ref. felekezeti hatóság alatt álló egyesületnek aktiv tagjai, más iskola fentartó hatóság kebelébe tartozó tanitók is lehetnének; továbbá minthogy állami és községi iskolai tanitók az alapszabály IV. §-a szerint ide nem sorozhatók : igy aktiv egyesületi tagok sem lehetnek.

Az alapszabály 42. §-ából kifolyólag kérik a f. év junius hó 30-án hozott segélyegyleti határozatot feloldani.

Ezen felterjesztésre Kiss Gábor és Szöke János okányi községi tanitók nyilatkozatot adtak be, melyben azzal védekeznek, hogy az alapszabály I és II. §-ai azt igazolják, hogy kik lehetnek az egyesület tagjai, nem pedig azt, hogy kik lehetnek tisztviselöi. Minthogy ök az egyesületnek 20 év óta tagjai s ezen idö alatt kötelezettségüknek eleget tettek, ebböl kifolyólag annak jogaiban és jótéteményeiben is részesülhetnek.

Elutasitani kérik Szabó Lajos és társai fellebbezését már csak azért is, mert az alapszabály egyetlenegy §-ában sincs az kimondva, hogy azon tag, ki kötelezettségének eleget tett, a közgyülés által elnökké vagy föjegyzövé megválasztható ne volna ; ezt igazolja az 5. §. *b)* pontja is, mely világosan azt mondja: hogy a ki 20, illetve 30 évig fizették tagsági dijukat, jogosult-

ságokat minden körülmények közötf megtartják. Végül az egyházmegye fenhatósága alá tartozásukat, igy a IV-ik §-nak reájuk nem alkalmazhatóságát azzal indokolják, hogy ők az okányi egyházközséggel kötött szerződés alapján iskoláikban a vallást és éneket tanitják.

Egyházmegyénk közgyülése, bár szivesebben látná és óhajtaná, ha a tanitói segélyegylet élén, — mely tisztán felekezeti jellegü, — a fenhatósága alatt álló egyházak tanitói állanának; azonban tekintettel a segélyegylet benső ügyeinek szabad intézkedési jogára; tekintettel továbbá az érvényben levő alapszabáiyra, mely minden tagnak a kötelezettség teljesitése mellett jogot is ad: Szabó Lajos és társai fellebbezését elutasitja s a segélyegylet f. év junius hó 30-iki közgyülésen Kiss Gábornak elnökké és Szöke Jánosnak főjegyzővé való megválasztatását az alapszabálylyal megegyezőnek és érvényesnek jelenti ki.

79. sz. A tanitói egyesület nevében Kiss István egyesületi elnök beterjeszti a módositott alapszabályt 3 példányban, kéri annak jóváhagyását, aztán megerősités végett a belügyminisztériumhoz való felterjesztését.

A tanügyi bizottságnak átnézés s erről a legközelebbi egyházmegyei gyülésre véleményadás végett kiadatik.

80. sz. Kiss Mihály anti, Tóth István feketegyarmati, Seres László nagyszalontai tanitók állásukban végmegerősitést kérnek.

Beterjesztett okmányaik alapján Kiss Mihály anti, Tóth István feketegyarmati, Seres László nagyszalontai tanitók állásukban végleg megerősittetnek azon kikötéssel, hogy az egyházmegyei tanitói gyámintézetbe belépni, — a mennyiben még esküt nem tettek volna, — az esküt letenni tartoznak.

81. sz. Tóth István feketegyarmati tanitót, miután hivatali állásában végleg megerősittetett, fölhivja az elnöklő esperes az egyházi törvény 427. §-a értelmében a kötelező hivatali eskü letételére.

Tóth István feketegyarmati tanitó az egyházkerület 433—1898. sz. határozatában megszabott esküt

leteszi az egyházmegyei közgyülés szine elött, s elnöklö esperes által buzditó szavakkal s áldás kivánattal bocsáttatik el. Részére a hivatolt egyházkerületi végzés értelmében bizonyitvány adandó.

82. sz. A jegyzökönyv hitelesitésére

Széll Kálmán esperes elnöklete alatt s a jegyzök közbenjöttével Dr. Balogh Elek, Böszörményi Lajos, Hadházy Kálmán, Szikszay Lajos Nagyszalontán lakó tanácsbirák fölkéretnek.

BIRÓSÁGI ÜGYEK.

Jegyzőkönyv

felvétetett Nagyszalontán, 1903. évi augusztus hó 19-én, a nagyszalontai ev. ref. egyházmegye birósági üléséből.

Jelen voltak: Széll Kálmán esperes és gróf Tisza István egyházmegyei gondnok elnöklete alatt: Balog Ambrus, Dr. Márk Ferencz, Nagy Imre, Böszörményi Lajos, Hajdu Elek lelkészi, Dr. Balogh Elek, Benedek László, Hadházy Kálmán, gróf Tisza Kálmán, Szikszay Lajos világi tanácsbirák. Nagy Imre jegyző.

83. sz. Széll Kálmán esperes felhivja bíróságunkat, hogy az egyházi törvények 283. §-a értelmében, az időszaki tanács tagjait válaszsza meg, miután az 1902. szeptember 4-én történt választás hatálya egy év elteltével lejár.

Bíróságunk a rendes elnökségen kivül az időszaki tanácsba megválasztja rendes tagokul: Balog Ambrus, Dr. Balogh Elek, Benedek László; póttagokul: Böszörményi Lajos, Nagy Imre, gróf Tisza Kálmán tanácsbirákat.

Az 57, 58, 59 számokat hitelesitette maga a közgyülés.

A 43—48, 51, 55, 56, 81=83. számokat 1903. augusztus 24. napján hitelesitették: Széll Kálmán esperes, Dr. Balogh Elek, Böszörményi Lajos, Hadházy Kálmán, Szikszay Lajos egyházmegyei tanácsbirák. A többi számokat hitelesitették: Széll Kálmán esperes, Dr. Balogh Elek, Böszörményi Lajos e. m. tanácsbirák 1903. szept. 1.

A 43—48, 51, 55, 56, 81—83. számokat jegyezte Nagy Imre lelkészi főjegyző.

Az 52—54, 62—76 számokat jegyezte Csécsi Imre lelkészi aljegyző.

Az 59—61 számokat jegyezte Hadházy Kálmán világi főjegyző.

A 49, 50, 77—80 számokat jegyezte Sütö Antal világi aljegyzö.

Az 57 számot jegyezte Szabó István tanügyi bizotts. jegyzö.

Az 58 számot jegyezte Bagdi János számvevöszéki jegyzö.

Mindezen számoknak (a 82 - 83 kivételével) az illetö jegyzök elöadói is voltak.

TÁRGYMUTATÓ.

Imádság és a gyülés megnyitása után:

43. Gyülési képviselők igazolása. N. I.
44. Jelentés a meg nem jelent tagokról. N. I.
45. Tanácskozás sorrendjének megállapitása. N. I.
46. Esperesi jelentés a törvényszerü egyházlátogatásról. N. I.
47. » » az elnökileg elintézett ügyekröl. N. I.
48. » » a scontro ügyekröl. N. I.
49. » számadás az általa továbbitott pénzekröl. S. A.
50. Feketetóti lelkészválasztás. S. A.
51. Szegény iskolásgyermekek segélyezése, s védekezés az alkoholizmus ellen. N. I.
52. A bihari egyházmegye átirata Rojt, Oláh-Szent-Miklós és Vizesgyán filiák ügyében. Cs. I.
53. A kötegyáni egyház közalapi járulékát megváltja. Cs. I.
54. Sipos Imre belényesi lelkész káplánság iránti kérvénye. Cs. I.
55. Kisperegi egyház kérvénye a beszerményi egyházmegyéhez csatoltatás tárgyában. N. I.
56. A nagyzerindi presbyterium kérvénye. N. I.
57. Tanügyi bizottság jelentése. Sz. I.
58. Számvevöszék jelentése. B. J.
59. Sarkadi egyház földvétel és kölcsönügye. H. K.
60. Kötegyáni iskola épület vétel és pótadó engedély iránti kérvény. H. K.
61. Cserméi lelkészi lak faanyagának eladása. H. K.
62. A sonkolyosi egyház gyüjtéséröl jelentés. Cs. I.
63. A szintyei egyház közalapi segélykérvénye. Cs. I.
64. A németperegi egyház » » Cs. I.
65. A tárkányi » » » Cs. I.
66. A cserméi » » » Cs. I.
67. A K.-Apátii » » » Cs. I.
68. A németperegi » ref. segélyegyleti kérvénye Cs. I.
69. A szintyei » » » » Cs. I.
70. Vadászi lelkész » » » Cs. I.

71. Csermöi lelkész ref. segélyegyleti kérvénye. Cs. I.
72. Ágyai » » » » Cs. I.
73. Gyoroki » » » » Cs. I.
74. Gyantai » » » » Cs. I.
75. Rendes államsegélyt kér: lippai, szintyei, csermöi, gyoroki, remetei egyház; csermöi és belényesi lelkész. Cs. I.
76. Rendkivüli államsegélyt kér a b.-ujlaki lelkész. Cs. I.
77. Tanitói segélyegylet számadása. S. A.
78. Szabó Lajos és társai szalontai tanitók felterjesztése. S. A.
79. Egyházmegyei tanitói egyesület módositott alapszabálya. S. A.
80. Tóth István f.-gyarmati, Seres László nagyszalontai, Kiss Mihály antii tanitó megerösitést kérnek. S. A.
81. Tóth István f.-gyarmati tanitó esküt tesz. N. I.
82. Jegyzökönyv hitelesitésére bizottság. N. I.

Birósági ügy:

83. Idöszaki tanács megalakitása. N. I.